
EURÓPAI UNIÓ

**A hónap eseményei
az EU bel- és igazságügyi együttműködése terén
(2009. december)**

■ **ALÁÍRTÁK A SELEC-EGYEZMÉNYT**

2009. december 9-én dr. Turi András, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium rendészeti szakállamtitkára részt vett az országhatárokat átlépő bűnözés megelőzésében és leküzdésében való együttműködés céljából 1999-ben alapított Délkelet-európai Együttműködési Kezdeményezés (SECI) fennállásának tizedik évfordulójára szervezett ünnepségen és a SECI jogutód szervezetét, a SELEC-et (Southeast European Law Enforcement Center; Délkelet-európai Rendészeti Központ) létrehozó egyezmény aláírásán. A majdani Délkelet-európai Rendészeti Központ tevékenysége sok mindenben megtartja a SECI-ben kialakított karakterét, azal a lényeges különbséggel, hogy immár nemzetközi jogi jogalanyiságú lesz.

A SECI (jövőbeli SELEC) Központ azért egyedülálló, mert a rendőrség és a vámhatóságok közvetlenül együttműködnek egy közös projekt keretében. A projekt nem fog át egyéb kezdeményezéseket, mert nem politikai, hanem célját tekintve jellemzően az operatív együttműködés fejlesztésére törekszik, az érdekelt szervek közötti hatékony koordináció elmélyítése érdekében. A SECI Központ az Interpol és a WCO (Vám Világszervezet) irányítása mellett és ajánlásaival segítségével tevékenykedik.

A SECI/SELEC küldetése a határon átnyúló bűnözés elleni harcban részt vevő tagállamok erőfeszítéseinek támogatása a kedvező és a befektetők számára vonzó üzleti környezet, gazdasági és politikai stabilitás kialakítása érdekében, ezért különösen jelentős feladat a rendészeti szervek közötti koordináció fokozása a tagállamokban. A határon átnyúló bűnözés globális aspektusait szem előtt tartva indokolt az együttműködés a régió kívüli eső országokkal és nemzetközi szervezetek képviselőivel, így a SECI-ben megfigyelőként részt vesz például Japán is.

A fő célkitűzések: megerősített rendészeti együttműködésre épülő mechanizmus kiépítése nemzeti szinten annak érdekében, hogy a részt vevő országok segítsék egymást a határon átnyúló bűncselekmények felderítésében, nyomozásában és a vádemelésben; az operatív tevékenységek támogatása; segítségnyújtás a tagállamoknak rendészeti szabályozásuk uniós követelményekkel való harmonizálása érdekében; a rendészeti szervek közötti szorosabb együttműködésre irányuló tevékenységek és törekvések támogatása; specializált szervek támogatása (például

EURÓPAI UNIÓ

---

emberkereskedelemmel, drogkereskedelemmel, kereskedelmi csalással, lopott autókkal, gazdasági bűncselekményekkel foglalkozó szervek).

A SECI Központ az egyetlen nem európai uniós nemzetközi rendészeti szervezet, amelyben a rendőrség és a vámhatóság képviselői egyaránt részt vesznek. Előnyei: gyorsabbá teszi az információk cseréjét; gazdaságos, mert az összekötő tisztek 13 tagállamba való küldése helyett egy helyen megtalálható az összes tagállami képviselő; a SECI Központban lévő Közös Együttműködés Háza ideális a képzések megtartására és a tapasztalatcserére.

Az előbbieket jelentős részét a SELEC is tovább viszi, de sokkal erősebb operatív jogszolgáltatások kíséretében: például közös nyomozócsoportok indítása, önálló adatkezelés (személyes adatok is) és -elemzés folytatása, együttműködés más országokkal és nemzetközi szervezetekkel, elsősorban az Európpal, amely az egyezmény értelmében saját elemző-értékelő kapacitását is a SELEC rendelkezésére bocsátja.

■ STOCKHOLM PROGRAM (2010–2014). A POLGÁROKAT SZOLGÁLÓ ÉS VÉDŐ, NYITOTT ÉS BIZTONSÁGOS EURÓPA

Az Európai Tanács 2009. december 10–11-i ülésén elfogadta a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének európai térségére vonatkozó új, többéves programot. A svéd elnökség 2009. október 16-án terjesztette elő a program tervezetét, támaszkodva az Európai Bizottság júniusban bemutatott közleményére és az arról folytatott vita eredményeire. A bel- és igazságügyi tanács által 2009. november 30.–december 1-jén véglegesített szöveget az állam- és kormányfők jóváhagyták, és hamarosan minden nyelvi változat megjelenik az Európai Unió Hivatalos Lapjában.

A program szerint a következő években a polgárok érdekeire és szükségleteire kell összpontosítani: a jövőbeni cselekvéseknek minden esetben a polgárt kell a középpontba állítaniuk. Megoldandó feladat az alapvető jogok és szabadságok, valamint az integritás tiszteletben tartása, miközben Európa biztonságát is garantálni kell. Ennek során a megfelelő egyensúly megtalálása kiemelkedő fontosságú.

A program – a bevezető után – a következő tematikus fejezetekre tagolódik:

A polgárok jogainak előmozdítása – a jogok Európája: az a cél, hogy az európai polgárság kézzelfogható valósággá váljon. A szabadság, biztonság és jog térségében az ember és az emberi méltóság, valamint az alapjogi chartában és az emberi jogokról szóló európai egyezményben rögzített egyéb jogok tiszteletben tartása alapvető érték. E szabadságok gyakorlását és a magánélet védelmét – különösen a személyes adatok védelme révén – a nemzeti határokon túl is garantálni kell. Figyelembe kell venni a kiszolgáltatott emberek különleges igényeit, és szavatolni kell, hogy az európai polgárok és mások az Európai Unióban – és adott esetben akár az unión kívül is – teljes mértékben érvényesíthessék jogait.

EURÓPAI UNIÓ

A polgárok életének megkönnyítése – a jog és a jogérvényesülés Európája: elemei az európai igazságszolgáltatási térség megszilárdítása, az emberek igazságszolgáltatáshoz való hozzáférését megkönnyítő mechanizmusok, a jogi szakemberek közti együttműködés és képzésük fejlesztése, a jogi aktusok más tagállamokban való elismerése akadályainak felszámolása.

A védelmet nyújtó Európa: a hamarosan kidolgozandó uniós belső biztonsági stratégia keretei között az európai polgárok életének és biztonságának védelmét, a szervezett bűnözés, a terrorizmus és egyéb fenyegetések elleni küzdelmet célozza. A stratégia átfogja a bűnüldözés, a határigazgatás, a polgári védelem és a katasztrófavédelem terén folytatott együttműködés, valamint a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés megerősítését.

Európa elérhetősége a globalizált világban: hatékonyabbá és eredményesebbé kell tenni Európa elérhetőségét az üzletemberek, turisták, diákok, tudományos szakemberek, munkavállalók, nemzetközi védelmet igénylő személyek és más, az unió területére jogos érdekből belépni kívánó személyek számára. Az uniónak és tagállamainak azonban garantálniuk kell polgáraik biztonságát. Az integrált határigazgatást és a vízumpolitikákat e célok szolgálatába kell állítani.

A felelősségvállalás, a szolidaritás és a partnerség Európája migrációs és menekültügyi kérdésekben: a cél az előrelépés minden részterületen az Európai migrációs és menekültügyi paktum alapján, a tagállamok prioritásaihoz és szükségleteihez igazodó rugalmas politika kialakítása, amely lehetővé teszi, hogy a migránsok maradéktalanul éljenek a tagállamok által felkínált lehetőségekkel, illetve a védelemre szorulóknak hozzáférést nyújt a jogilag megbízható és hatékony menekültügyi eljárásokhoz. Meg kell előzni és vissza kell szorítani az illegális migrációt, és küzdeni kell ellene, mivel az EU-ra és különösen a külső határainál elhelyezkedő tagállamokra egyre nagyobb nyomás nehezedik az illegális migrációs áramlások miatt.

Európa a globalizált világban – a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének külső dimenziója: a szabadság, biztonság és jog térségének külső dimenziója egyre inkább felértékelődik, ezért fokozottan integrálni kell az Európai Unió általános politikáiba, és az uniós külpolitika minden más vonatkozásában figyelembe kell venni.

A program a prioritások megvalósítása érdekében a következő eszközöket emeli ki:

Kölcsönös bizalom: a tagállamok különböző rendszerei (hatóságok, szolgálatok, döntéshozó szervek) közötti kölcsönös megértés és bizalom növelése.

Végrehajtás: a meglévő jogi eszközök teljes körű és hatékony végrehajtása, érvényesítése és értékelése.

EURÓPAI UNIÓ

Jogalkotás: a jogalkotás minőségét javítani kell, a kezdeményezéseket kizárólag az arányosság és a szubsidiaritás elvei tiszteletben tartásának ellenőrzését és alapos, előzetes hatásvizsgálatokat is magában foglaló előkészítés után lehet előterjeszteni. Alapvető fontosságú az új jogalkotási kezdeményezések által a szerződés szerinti négy szabadságra gyakorolt hatások értékelése, és annak garantálása, hogy a kezdeményezések teljes mértékben összeegyeztethetők legyenek a belső piacra vonatkozó elvekkel. Különösen fontos a jogi koherencia, a könnyű elérhetőség, a világos és érthető szóhasználat.

Fokozott koherencia: A tanácsnak és a bizottságnak fokoznia kell a belső koordinációt a szabadság, biztonság és jog térségével kapcsolatos munka külső és belső elemei között. A koherencia és a jobb koordináció szükségessége szintúgy vonatkozik az uniós ügynökségekre is (Europol, Eurojust, Frontex, Cepol, a lisszaboni székhelyű Kábítószer és a Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontja, a jövőbeli európai menekülügyi támogató hivatal és az alapjogi ügynökség).

Értékelés: a lisszaboni szerződés előírásának megfelelően, a tagállamoknak a bizottsággal együttműködve el kell végezniük a szakpolitikák végrehajtásának objektív és pártatlan értékelését. Az értékelés tartalmáról és eredményéről tájékoztatni kell az Európai Parlamentet és a tagállamok nemzeti parlamentjeit. Az Európai Bizottságnak kell elkészítenie a szabadság, biztonság és jog térségének valamennyi szakpolitikájára kiterjedő értékelési mechanizmusok létrehozására (felülvizsgálatára) vonatkozó javaslatot. Az értékelésnek rendszeresnek kell lennie, hatékony nyomon követési rendszert kell magában foglalnia, továbbá meg kell könnyítenie a nemzeti rendszerek alaposabb megismerését a legjobb gyakorlatok azonosítása és az együttműködés előtt álló akadályok elhárítása érdekében. El kell kerülni a más értékelési mechanizmusokkal való párhuzamosságokat, egyúttal törekedni kell a szinergiákra és az együttműködésre.

Képzés: a hiteles európai igazságügyi és rendészeti kultúra kialakítása, támogatása érdekében rendkívül fontos az unióval kapcsolatos kérdésekről szóló képzések számának növelése és szisztematikus szervezése a bírák, ügyészek, bírósági alkalmazottak, rendőrségi és vámügyi tisztviselők, valamint a határőrök számára. A képzés elsődlegesen a tagállamok feladata, az EU-nak egyrészt ehhez támogatást és pénzügyi háttérrel kell nyújtania, másrészt meg kell hogy legyenek hozzá a nemzeti erőfeszítéseket kiegészítő saját mechanizmusai is. E tekintetben meghatározó a Cepol és a Frontex szerepe. Az Európai Bizottság feladata – egyebek között – konkrét, Erasmus-típusú csereprogramok szervezése a szakemberek számára.

Kommunikáció: az Európai Bizottságnak ki kell dolgoznia egy kommunikációs stratégiát arról, hogyan lehet a legjobban elmagyarázni a polgároknak, hogy mi

EURÓPAI UNIÓ

---

ként tudják felhasználni az új eszközöket és jogi kereteket, például az e-igazságszolgáltatás és az e-igazságszolgáltatási portál használatán keresztül.

Párbeszéd a civil társadalommal: a program arra ösztönzi az unió intézményeit, hogy folytassanak nyílt, átlátható és rendszeres párbeszédet az érdek-képviselői szervezetekkel és a civil társadalommal. A bizottságnak konkrét mechanizmusokat kell létrehoznia – mint amilyen például az európai igazságügyi fórum – az olyan területeken folytatott párbeszéd fokozása érdekében, ahol célszerű egy ilyen mechanizmus alkalmazása.

Finanszírozás: az Európai Tanács hangsúlyozza, hogy a stockholmi programot a jelenlegi pénzügyi keret fejezetein és felső összeghatárain belül kell finanszírozni. Alapos vizsgálatnak kívánja alávetni a szabadság, biztonság és jog térségének politikáival összefüggésben felmerülő sürgős eseményekre való uniós reagálás felgyorsításának módjait és eszközeit a pénzügyi segítségnyújtás tekintetében, valamint megvizsgálná, miként lehet technikai segítséget nyújtani a nemzetközi egyezmények világszerte történő végrehajtásához.

Cselekvési terv: az Európai Bizottságnak 2010 első félévében kell bemutatnia a programot kiegészítő cselekvési tervre vonatkozó javaslatát. A cselekvési terv konkrét intézkedésekre, valamint az elfogadásra és a végrehajtásra vonatkozó világos ütemtervre bontja le a stockholmi program céljait és prioritásait.

■ HOGYAN LÁTTÁK 2009-BEN A KORRUPCIÓT AZ EURÓPAI POLGÁROK?

A témában végzett felmérés eredményét az Európai Bizottság december 9-én, a nemzetközi korrupcióellenes napon tette közzé honlapján. Az európaiak 78 százaléka érzi úgy, hogy saját országában nagy probléma a korrupció: a legrosszabbnak a görögök ítélik helyzetüket (95 százalék). Az utolsó, 2007 őszén készített felméréshez képest a közvélemény a korrupciós szintet sokkal súlyosabbnak látja: a korrupció a megkérdezettek szerint a kormányzat és a közigazgatás minden szintjén jelen van. A válaszadók kevesebb mint tízede tapasztalt személyesen is korrupciót az elmúlt egy évben. A fiatalok (15 és 24 év közöttiek) az átlagnál optimistábbak, többségük úgy gondolja, a korrupcióellenes intézkedések megfelelőek.

A korrupció okaként az európaiak általában az üzleti szféra és a politika közötti szoros kapcsolatot és az elégtelen kormányzati megelőző intézkedéseket jelölték meg, és egyetértettek abban, hogy keményebb szankciókra és hatékonyabb büntetőeljárásra lenne szükség.

■ AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG JELENTÉSBE ÉRTÉKELTE A TILTOTT KÁBÍTÓSZER-KERESKEDELEM TERÜLETÉN A BŰNCSELEKMÉNYEK TÉNYÁLLÁSI ELEMEIRE ÉS A SZANKCIÓKRA VONATKOZÓ MINIMUM-

EURÓPAI UNIÓ

RENDELKEZÉSEK MEGÁLLAPÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ 2004/757/IB TANÁCSI KERETHATÁROZAT VÉGREHAJTÁSÁT.

A kerethatározat nyomán a nemzeti szabályozások közeledtek egymáshoz – így különösen a kerethatározat 4. cikke következtében a maximális büntetési tétel legalább tíz év szabadságvesztés-büntetésben történő megállapítása terén –, de még mindig vannak olyan ellentmondások, amelyek akadályozzák az együttműködést az igazságszolgáltatási ügyekben. Az egyik ilyen probléma a jogi személy felelőssége a kábítószer-kereskedelemhez kapcsolódó ügyekben: több tagállamban nem létezik ez a felelősségi forma, mások pedig nem bocsátottak elegendő információt a bizottság rendelkezésére ahhoz, hogy felmérhető legyen: a nemzeti szabályozás megfelel-e a kerethatározat előírásainak?

Az Eurojust által regisztrált kábítószer-kereskedelemmel kapcsolatos ügyek száma 2004 és 2008 között jelentősen nőtt, tehát az igazságügyi együttműködés fejlődik ezen a területen, ez azonban nem hozható közvetlenül kapcsolatba a kerethatározat végrehajtásával. Az Európai Bizottság értékelése szerint a kerethatározat fontos lépés volt a kábítószer-kereskedelem elleni harcban, de nem hozta meg a várt eredményeket, több tagállam még mindig nem hajtotta végre.

Összeállította: Asztalos Erika és Pető Gábor